

Ekspertam nepārtraukti jāpilnveido zināšanas visā eksperta darbības laikā, tajā skaitā ekspertam jāattīsta labas komunikācijas prasmes.

Ekspertam aktīvi jāiesaistās tiesību aktu, dažādu dokumentu un vadlīniju izstrādē, veidojot radiācijas drošības prasību ietvaru valstī.

Noderīga informācija:

VVD Radiācijas drošības centrs — <http://www.vvd.gov.lv/strukturvienibas/radiacijas-drosibas-centrs/informacija/>

- Informācija par ekspertiem
- Vadlīnijas operatoriem
- Paškontroles rīki operatoriem darbam ar jonizējošā starojuma avotiem

VVD RDC kontaktinformācija:

Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV-1045

Tālrunis: 67084200, e-pasts: pasts@vvd.gov.lv

Inspekcijas daļa – 26336690

Licenču un reģistru daļa - 25780459

VSIA Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs — <https://www.meteo.lv/lapas/laboratorija/laboratorija?id=1509&nid=324>

LVGMC kontaktinformācija:

Maskavas ielā 165, Rīgā, LV-1019

Tālrunis: 67032620, e-pasts: lvgmc@lvgmc.lv

Valsts aģentūra "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" informācija par akreditētajām inspicēšanas institūcijām un akreditācijas sfērām — <https://www.latak.gov.lv>

Starptautiskā Atomenerģijas Aģentūra — <https://www.iaea.org/>

Radiācijas drošības eksperta loma un pienākumi nemedicīniskās apstarošanas jomā

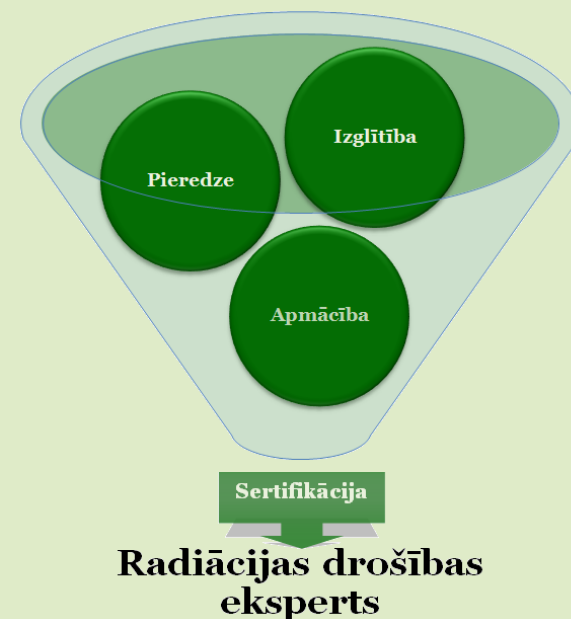
Nemedicīna ietver tādas jomas kā rūpniecība, zinātne, kravu kontrole un veterinārmedicīna.

Radiācijas drošības eksperts - persona, kuras kvalifikācija ļauj veikt specifiskus mērījumus, novērtēt jonizējošā starojuma dozas un efektīvi aizsargāt cilvēkus no jonizējošā starojuma un kurai ir izsniegts radiācijas drošības eksperta sertifikāts.

Radiācijas drošības eksperts, pamatojoties uz mērījumiem un aprēķiniem, sniedz kompetentus profesionālos padomus jautājumos, kas attiecas uz darbinieku un iedzīvotāju aizsardzību.

Ekspertu atestāciju veic VARAM apstiprināta komisija un eksperta sertifikātu izsniedz VVD RDC noteiktās sertifikācijas jomās un virzienos.

Informatīvo materiālu sagatavoja Latvijas medicīnas inženierzinātņu un fizikas biedrība, 2019.

Materiāls sagatavots sadarbībā ar Valsts vides dienestu, izdots ar Latvijas vides aizsardzības fonda finansiālo atbalstu.

Latvijas vides aizsardzības fonds

Pieaicinot radiācijas drošības ekspertu dažādu jautājumu risināšanai un konsultācijām, operators sagaida noteiktu, konkrētu rīcību, piemēram:

Konsultāciju tēma	Ieteikumi ekspertam
Jonizējošā starojuma avotu plānošana un p i e ņ e m š a n a ekspluatācijā (dizains, funkcijas, drošība, brīdinājuma ierīces). A t b i l s t o š a s d o k u m e n t ā c i j a s sagatavošana (montāžas plāns, eksperta atzinums, instrukcijas).	Kopā ar operatoru izskatiet jautājumus saistībā ar plānotu jaunu avotu iegādi, īpašu uzmanību pievēršot plānotās uzstādīšanas vietas piemērotībai. Analizējiet ražotāja informāciju par starojuma raksturlielumiem, potenciālo bīstamību un rekomendēto noslogojumu. Veiciet avota aizsargbarjeru vai telpu sienu aizsardzības aprēķinus. Pārbaudiet avota atbilstību nozares standartiem, tiesību aktiem, vadlīnijām un labās prakses piemēriem. Eksperts var saskaņot montāžas plānu un sniegt eksperta atzinumu, ja ir saņemis eksperta sertifikātu atbilstošā sertifikācijas jomā/virzienā.
Darbinieku dozu optimizācija un dozu i e r o b e ž o j u m u noteikšana. Iedzīvotāju dozu limitu ievērošana.	Kopā ar operatoru pārskatiet veicamo darbu nianses attiecībā uz darbinieku un iedzīvotāju potenciālās apstarošanas iespējamību pēc visiem iespējamajiem scenārijiem. Analizējot datus un formulējot eksperta viedokli, vienmēr vadīties no tiesību aktos noteiktajiem dozu limitiem, kā arī pēc ALARA principa. Ja nepieciešams, nosakiet papildu dozu ierobežojumus un periodu, pēc kura šie lielumi tiks atkārtoti pārskatīti, pamatojoties uz darbinieku dozimetrijas datiem.
Operatora kontrolētās teritorijas iedalīšana k o n t r o l e s u n p ā r r a u d z ī b a s z o n ā s.	Papildus operatora sniegtās informācijas izskatīšanai pētiet un analizējiet apstākļus neatkarīgā veidā, sava atzinuma pareizību apliecinot ar mērījumiem.

D a r b a v i e t a s monitorings.	Eksperts var veikt darba vietas monitoringu, ja ir saņemis eksperta sertifikātu atbilstošā sertifikācijas jomā/virzienā un licenci darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem, kā arī ekspertam ir piemērotas mēriekārtas.
K v a l i t ā t e s nodrošināšana.	Sniedzot rekomendācijas par atbilstošu kvalitātes nodrošināšanas procedūru ieviešanu, ņemiet vērā nozares standartus, tiesību aktus, vadlīnijas un labās prakses piemērus.
Vides monitoringa p r o g r a m m a . Radioaktīvo atkritumu apsaimniekošana.	Lai konsultētu operatoru šajos jautājumos, ekspertam jābūt padziļinātai izpratnei par konkrētajām jomām un tajās iespējamajiem radiācijas drošības riskiem.
Radiācijas monitoringa mēriekārtas.	Novērtējiet mērinstrumentu un to tehnisko parametru piemērotību konkrētajiem mērījumiem.
Sagatavotība un reaģēšana avārijas situācijās.	Analizējiet visus avārijas situācijas apstākļus, kā arī negadījumā iesaistīto darbinieku saņemtās dozas un novērtējiet to ietekmi vai potenciālo ietekmi uz darbinieka veselību. Konsultējot operatoru avāriju sagatavotības plāna izstrādē un darbinieku apmācībās, ņemiet vērā nozares standartus, tiesību aktus un starptautisko pieredzi.
Darbinieku apmācība.	Konsultējot operatoru par darbiniekiem nepieciešamu papildus apmācību, skaidrojiet iespējamās radiācijas drošības riskus, izvērtējiet aizsardzības pasākumu piemērotību konkrētajā jomā, uzsveriet nepieciešamību ievērot instrukcijas un procedūras.

Tabulā uzskaitīti būtiskākie un biežākie pienākumi, bet tie neierobežo eksperta iesaisti citos jautājumos.